

LJUDSKI TEDNIK

Neodvisno glasilo slovenskega ljudstva.

Izhaja vsak četrtek.

Naročnina: za celo leto . . . Din 50.— mesečno . . . . . Din 5.—
za pol leta . . . „ 25.— za inozemstvo „ 80.—

Uredništvo in upravništvo: Ljubljana, Breg 12.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Rokopisi se ne vračajo.
Oglasi se računajo po tarifu. — Poštno-čekovni račun št. 13.236.

Vladna deklaracija.

Včeraj dne 6. t. m. se je sestala k predlog. Vlada obljubljuje izenačenje izrednemu zasedanju narodna skupščina. Ob tej priliki je ministrski predsednik Davidovič prečital deklaracijo o vladni politiki. Tisti, ki so pričakovali od vladne deklaracije kaj izrednega in velikega, so bili razočarani.

Glede notranje politike izjavlja vlada, da hoče ostati na parlamentarnih tleh in da hoče uravnati politiko naše države tako, da bi čimprej prišlo do konsolidacije notranjih odnosov. Deklaracija naglašuje, da se vse težave, naj bodo še tako velike, lahko hitro prebrodijo, ako se bo naša državna politika vodila v taki smeri, da zbudimo in ojačimo bratstva čustva, ki nas vežejo in ako se bodo oni, ki pred kraljem in narodom, pred zgodovino in bodočnostjo, nosijo odgovornost za državne posle, odločno in zavedno potrudili, da, izogibajoč se nepomirljivih formul, prodrejo v globino in vsebino vsakega problema in prinesejo v njegovo reševanje ono širokost nazorov, brez katere se v naši državi tudi v današnjem času ne more nič trajno in koristno končati, in ako bodo predvsem vsi odgovorni politiki prožeti globokega prepričanja, da se naša skupna hiša mora urejevati skupno in dogovorno na nepokolebljivi slogi in pravilnem in prisrčnem sporazumu Srbov, Hrvatov in Slovencev. Deklaracija pravi, da smo dolžni zaupati se eden drugemu odkritosrčno, brez zahrbtnih misli z vso bratsko ljubeznijo, ki nas navzlic vsemu veže.

Nato govori deklaracija o zunanji politiki ter ugotavlja, da hoče vlada zavez. odnosi z Francijo, Anglijo in Ameriko ohraniti in poglobiti zvezo z Češkoslovaško in Romunijo. Glede Italije naglašuje vladna deklaracija posebej, da se bo vlada potrudila vzdržati zvezo, sklenjeno z njo. Deklaracija se izreka za ohranitev mirovnih pogodb in končno povdajanje načelo „Balkan balkanskim narodom“. Glede notranjih odnosov pravi deklaracija, da hoče v državno unravo prinesiti vlada več reda in zagotoviti brezpogojno izvrševanje zakonov. Vlada hoče zatirati korupcijo ter je napovedala, da bo predložila v to svrhu poseben zakonski

predlog. Vlada obljubljuje izenačenje izrednemu zasedanju narodna skupščina. Ob tej priliki je ministrski predsednik Davidovič prečital deklaracijo o vladni politiki. Tisti, ki so pričakovali od vladne deklaracije kaj izrednega in velikega, so bili razočarani.

Vlada obljubljuje, da se hoče lotiti tudi težkega problema samouprave. Vlada pravi, da hoče še pred tem predložiti potrebne zakonske predloge, ki bodo omogočili, da se samoupravno življenje začne vsaj tam, kjer je to že danes mogoče, četudi v oni omejeni formi, v kateri je to po sedanjem zakonodavstvu možno. A kar se lahko v tem oziru stori tudi brez novih zakonskih pooblastil se bo storilo brez odlašanja. Vlada napoveduje, da bo še v tem rednem zasedanju predložila narodni skupščini predloge zakona o invalidih, o pomoči oškodovanim po povodnji, o kmetijskem kreditu in o spremembah in dopolnitvah zakona o uradnikih. Vlada obljubljuje, da se bo lotila reforme posrednih in neposrednih davkov ter izenačenja davčnih bremen v vsej državi. Vlada pravi, da je to potrebno ne samo zaradi reda v državnih financah, temveč tudi v interesu narodnega miru in sloge, ki je od prvovrstne važnosti za to vlado. Nihče v tej državi ne sme imeti občutka, da je izkoriščen in prikrajšan, kakor tudi ne sme nikdo v to verovati, da bi mogel biti privilegirani. Vlada upa, da bo že izvrševanje vseh teh ukrepov znatno ublažilo ekonomske in socialne težave, s katerimi se borimo in odločno je, da v cilju čim hitrejši odstranitve teh težav prevzame tudi druge primerne ukrepe. Vladno deklaracijo, ki jo je prečital ministrski predsednik Ljuba Davidovič narodni skupščini, bi podala lahko tudi vsaka druga vlada. Ne pove ničesar novega, obljubljuje pa mnogo in sicer napoveduje v glavnem one stvari, ki si jih pravzaprav vsi želimo. Seveda je od obljub do dejanj še dolga pot. V koliko in kako bo nova vlada izvajala svoj program, je pač vprašanje bodočnosti. Če bo izpolnila vsaj del tega, kar obljublja, bo gotovo žela odobravanje. Toda z ozirom na znano obljubarsko politiko sedanjih ministrov, zlasti iz vrst Jugoslovanskega kluba, ostajamo glede na vladne obljube zaenkrat še pesimisti. Predvsem je treba še počakati dejani.

Čemu država?

Vsak družabni organizem, vsaka stvar mora imeti svoj smoter. Čim bolj ustreza svojemu namenu, tem močnejša je, tem več pravice ima do obstanka in tem bolj nepogrešljiva je za življensko celoto. Istim zakonom je podvržena država.

Kaj je država? Ni tu mesta, da bi pisali znanstvene ali jezikoslovne označbe, kaj je država, oziroma kakšna bi morala biti, omejimo se le na nekaj dejstev, ki jih vidimo in občutimo v lastni državi, s čimer predpostavljamo, da naši čitatelji pač vedo, kaj pomenja pojem država.

Že v prvem svojem razvoju je človek uvidel svojo nemoč, ako je

sam; dalje je uvidel tudi potrebo po združevanju s soplemenjaki, s čimer je mogel nastopati močnejše in odločnejše. Družil se je v večje ali manjše skupine. In prva združena skupina je bila pravzaprav že kal ali zaplodek države. Trebalo je mnogo stoletij in stoletij, preden je država zadobila obliko, ki jo ima sedaj. Največji sovražnik ji je bil, dasi njen ustanovitelj, človek sam, oziroma njegov napuh, njegova pohlepnost in slavoželjnost in ne najmanj neizobraženost. Ni še dolgo, ko so državo predstavljale le osebe, ki so se dvignile nad množico ali pa posamezni stanoviti. Primerimo franco-

skega kralja Louisa, ki je izrekel: „Država sem jaz!“ pa je bilo vse s tem zadovoljno. Kar se tiče stanov, vemo, da je bila včasih vsa moč v rokah duhovništva ali plemstva, kakor gospodujejo v Indiji še dandanes privilegirane kaste.

Moderni časi so zatrlj staro obliko države. Nastopila je doba parlamentarizma, države so dobile druga za drugo ustave in parlamente, absolutne monarhije so izginile, ljudstvo po svojih zastopnikih sodeluje pri zakonodaji. Država je dosegla najrazvitejšo obliko v republiki, in sicer parlamentarni republiki, kjer voli ljudstvo tudi vladarja, ekstremni iztok pa poraja že novo obliko — sovjetsko republiko.

Naša država — Jugoslavija, je parlamentarna monarhija. Vladar sledi po dednem pravu ene vladarske družine, ljudstvo sodeluje pri zakonodaji po poslancih, ki jih pošilja v narodno skupščino, ki je dala državi pravno podlago z vidovdanske ustavo.

Kot parlamentarna država je Jugoslavija torej moderna država. Ali pa je prebivalstvo zadovoljno z obstoječim stanjem? Po vsem tem, kar vidimo in čujemo, bi o tem dvomili. Imamo sicer vse institucije moderne države, v koliko pa so te kos svojim poslom, je drugo vprašanje.

Vzdržujemo razmeroma močno armado; nihče ji ne more očitati, da ni vzorna. Milijoni in milijoni grede za vojaštvo. Vsakdo ve, da nam je armada potrebna v bodočnosti, saj nas obkrožajo od vseh strani sovražniki, ki se hočejo zagrizti v naše državno meso. Potrebna pa nam je tudi sedaj. In ravno sedaj se naša vojska nič kaj ne izkazuje. Naša meja od Beljaka do Gjevelgija in odtod mimo Albanije ter preko Krasa in Triglava je ena sama vrsta krvavih prizorov. To se pravi: naša meja je zavarovana le na papirju. Njen branilec — armada pa ni kos svoji nalogi. Da ne govorimo o nerednostih v armadi sami!

Država torej na zunaj za sedaj ni dovolj zavarovana, kar svedoči mnogo brojni obmejni incidenti, ki se poravnajo vedno v prid tuje, a v škodo naše države. Drugi faktor, ki igra vlogo v zunanji politiki, ki predstavlja državo na zunaj, pred svetom, je diplomacija. Diplomaciji posvečajo vse države največjo pažnjo, ker z dobro in nepokvarjeno diplomacijo zmagujejo brez krvi in žrtev. Da bi bila naša diplomacija dobra, tega bi si trditi ne upal niti njen rodni oče. Zgodovina zadnjih časov nam kaže same polome. Dočim si je znala stara srbska diplomacija pripraviti med evropskimi diplomati ugledno mesto, se je po prevratu vse okrenilo. Iz polomij, ki smo jih doživeli v zunanji politiki, moramo sklepati, da zasedajo važna mesta ljudje, ki jih niso zmožni upravljati (mirovne, trgovinske in prometne pogodbe!) ali jih moralno niso vredni upravljati (škandalozne afere naših diplomatskih zastopnikov, zlasti v Ameriki!).

Specijaliteta naše države so — komisije. Imamo komisije za vsako figo, da bi jih komaj naštel. Te komisije delajo, proučavajo, študirajo, pregledujejo, razpravljajo in se razgovarjajo v neskončnost, brez vidnih uspehov. Gospodom v komisijah se steka v žepe imetje — ljudstvo, ti plačuj!

Kar se tiče notranje ureditve države, moramo in moramo reči, da je predvsem pogrešen davčni sistem. Davčni vijak je že od nekdaj in povsod strašilo davkoplačevalcu. Ako je ta vijak še pokvarjen, je stvar tem hušja. In pri nas je pokvarjen, ker pritiska le na eno stran. Dočim plačujejo nekatere pokrajine davek v redu ali še več, so druge neobdavčene ali pa se protivijo plačevati davščine. Po velikem delu države še sploh nimamo davčnega katastra, ali pa ovirajo tehnične težkoče davčno poslovanje sploh.

Največjo nezadovoljnost med ljudstvom vzbuja neznosna draginja — plod nezmislne gospodarske politike. V deželi, kjer se cedita mleko in med, se bomo kmalu morali krmiti s koblicami in sladkimi koreninicami. Pri tem je najlepše to, da se hrani Avstrija z našimi bušami, da potuje naša pšenica na Mažarsko, Grško in celo v Malo Azijo, da se masti Italija z našo svinjino in konzumira ogromne količine našega lesa itd. Izvoz je vsekakor točka, ki jo mora uvaževati vsaka gospodarska politika in ki odločilno vpliva na državne finance. Kako pa vpliva na našo valuto, živo spričuje naš dinar. Bojimo se, da pride čas, da bomo branjevki prodajali, da bomo od nje zopet kupovali.

Ako si ogledamo druge panoge državne uprave, se nam pokaže prav tako mizerija. Med državne nameščence se vsesava korupcija, ker jih država ne oskrbi, da bi mogli dostojno živeti, v urade se uvaja strankarstvo; invalidni zakon spi, agrarna reforma počiva, posestva inozemcev se sekvestirajo le, če se izroče ljudem vladajočega režima, bolnice se zapirajo, šole zanemarjajo, o prometu pa sploh ni, da bi govorili.

To vam je slika naše države. S tem seveda ne trdimo, da je le naša država taka. Vsa Evropa je po svetovni vojni še vedno bolna in politični zdravniki se zamažujejo, da jo postavijo na noge. O splošni sanaciji pa gotovo ne more biti prej govora, dokler se ne rešita problema Rusije in Nemčije.

Z ozirom na povedano se nam vsiljuje vprašanje: Odkod to zlo? Nravni propad, materijalizacija ljudskih mas, devalvacija valute, porušenje proizvodnih sredstev itd., — vse to so vzroki, da boleha ves svet, posebno pa še mlade države, med njimi naša. Krivci pa so še tudi drugod. Če gre posestvo na kant, gotovo gospodar ni brez krivde, in če v državi ni vse v redu, gotovo ni vse v redu z onimi, ki jo vodijo, ki jo — vladajo. Tu imamo iskati največjega krivca, zakaj če glava ni zdrava, mora zboliti ostali organizem.

Naj bo to memento novo nastopajoči vladi!

Londonska konferenca.

Sobota je bila konferenčnikom v Londonu kritičen dan prve vrste. Od rezultatov pogajanj tega dne je bil odvisen izid konference. Razgovori so se končali navzlic nekaterim nesporazumljenjem, ki so našla odmeva tudi v dnevnem časopisju s popolnim uspehom. Prva komisija je v celoti dovršila svoje delo, s čimer so odpadle vse ovire za realizacijo nemškega posojila.

Druga konferenca je zaključila svoje posle že preje, tretja na je razčistila položaj na sobotni plenarni seji. Šlo je predvsem za razsodišče, ki naj bi izrekalo svoje mnenje v nesoglasjih med Anglijo in Francijo. Pod vplivom tega razsodišča sta se Anglija in Francija toliko zblížali, da ni več spora radi umikanja antantnih čet iz Nemčije. Anglija toliko časa ne odpokliče svoje vojske s kolinskega ozemlja, dokler ne umakne Francija in Belgija svojega vojaštva iz Poruhrja. V splošnem je opaziti, da je dosegla Francija zase lepše uspehe, da se je še pred sobotno sejo trdilo, da je francoski ministrski predsednik Herriot odpotoval iz Londona in da zro Nemci z nezaupanjem na francoske predloge.

Nemčija je povabila h konferenci sprejela. Konferenca se bo nadaljevala na podlagi protokola, ki so ga sestavili od konference imenovani juristi, strokovnjaki v finančnih in gospodarskih zadevah. Ti juristi stopijo z Nemci takoj v neposredne stike, ker spornih vprašanj pravzaprav več ni, izvemši vprašanje francoskih in belgijskih železničarjev na kolinsko-vestfalskem ozemlju. Nemci bodo formalno stavili protipredloge, ki pa na stvari ne bodo mogli ničesar izpremeniti.

Francosko časopisje poudarja važno točko, da se je z uspešnim zaključkom londonske konference reparacijsko vprašanje premaknilo s političnega na gospodarsko polje. S tem je dobila pozitivno in praktično

podlago, ker bodo vse nemške obveznosti komercijalizirane (potrgovljene). V zaščito Nemčije pa je osnovana posebna komisija, ki bo pazila, da plačilna zmožnost Nemčije ne bo preveč trpela ali celo ugasnila.

Ker ima Francija tedaj dovolj sankcij, s katerimi bo držala Nemčijo v šahu, že misli, kako naj začne z odpoklicovanjem svojih čet iz Nemčije. Preden se to zgodi, je potrebno seveda še precej priprav. Predvsem je treba skleniti tri dogovore, in sicer med Nemčijo in reparacijsko komisijo, med nemško vlado in antantno ter med zavezniškimi vladami samimi. Pri tem sklepanju računajo na ameriško posredovanje. Ko se to zgodi, ne bo več ovir za umik francoskega in belgijskega vojaštva iz Nemčije. Francoski in belgijski strokovnjaki menijo, da bo popolna izpraznitev poruhrskega ozemlja lahko gotova do 1. oktobra 1926. Odpoklic pa bi mogel pričeti že 5. oktobra 1924. Najprej bi bili na vrsti Hagen, Dortmund, Bochum in Essen.

Ako se ozremo nazaj na konferenco, bomo opazili, da se je gibala okoli dveh tečajev. Na eni strani juristi, strokovnjaki (na drugi bančniki.) Prvi so kimalu in srečno dosegli svoj teoretičen konec, dočim so bili drugi dolgo v negotovosti, kaj naj store. Sedaj imajo vsa jamstva, da njihov denar ne samo ne bo izgubljen, temveč da bodo imenitno „zaradili“.

Oba ministrska predsednika francoski in angleški s svojimi zavezniki, prijatelji in posredovalci, si zadovoljno maneta roke in prepuščata nadaljno delo delegacijam, ki so imenovane, da izdelajo podrobnosti. Uspelo jima je, da sta Nemčijo politično zadela, da pa sta odstranila vse zapreke za gospodarsko izkoriščanje s strani zapadnih sil. Nemčija zaenkrat molči.

Volitve v Ameriki.

Bogata Amerika razpolaga v nasprotju s politično razkosanostjo majhnih narodov in držav le z dvema odločujočima političnima strankama, ako izvzamemo socijalistično stranko, ki pa zlasti na zunanjo politiko Amerike nima vpliva. Stranki sta demokratska in republikanska. Kako se pravzaprav ločita, Američani sami dobro ne vedo, ker imata obe skoro docela enak program. Edina diferenca obstoji v vprašanju carinske tarife. Sicer pa je znano, da so demokrati dobri republikanci in da prisegajo republikanci na demokracijo. Ker je predsednik Združenih držav vladar v istini, ne le po imenu, je razumljivo razburjenje, ki vlada v Ameriki, ka-

dar se približa rok za volitve novega predsednika.

Volitve v Združenih državah ameriških se vrše zelo pompozno in med silno agitacijo, ki se vrši na originalen ameriški način. Kot kandidata navadno nastopita moža, ki ju prej imenujeta obe glavni stranki. To se imenuje »nominacija«. Onadva začneta z vsemi dovoljenimi, morda tudi nedovoljenimi sredstvi, borbo za izvolitev, katere borbe se udeležuje vsa ameriška javnost z vso živahnostjo. Da niso zadnje ženske, je ob ameriški prostimselnosti umljivo.

Ko je umrl predsednik Harding, je avtomatično stopil na njegovo mesto državni tajnik ali podpred-

sednik Coolidge (Kulidž). Tega moža je tudi republikanski konvent nominiral za bodočega predsednika. Toda on nima, kakor je doslej videti, pričakovati posebnih uspehov, ker pač ni mož zato. Stranka je brez njegove vednosti, da, celo proti njegovi volji, izvedla zakonske sklepe, o katerih bi bil upravičen odločiti samo on kot predsednik republike. Tako so bili sprejeti vojaški zakoni, da si se je on odkrito protivil, propadel je njegov predlog o mednarodnem razsodišču, in tudi njegovi zakonski načrti glede japonskega izseljevanja niso našli dopadanja v parlamentu. No, Coolidge sam še ni izgubil nade na uspeh.

Medtem se je kot kandidat pojavil z demokratske strani guverner države Newyork Smits. Značilno je, da je Smits odkrit katolik, ki sicer tvorijo manjšino v Združenih državah ameriških. Zato je doslej veljala kot norma, da sta mogla biti predsednik in podpredsednik države samo nekatolika, dočim so bili katoliki vendar pripuščeni v vse državne službe in so jim bila dostopna najvišja mesta razen predsedniškega in podpredsedniškega. Vzpričo ameriške verske strpljivosti se javnost nič preveč ne razburja nad kandidato gospoda Smitsa. Pozabiti ne smemo značilnega dejstva, da je rimski papež zadnji čas imenoval za kardinala dva ameriška katolika, katera vest je bila sprejeta v Newyorku z velikim zadoščenjem ameriškemu katoličanstvu. Ne da pa se seveda tajiti, da je to imenovanje med ameriškimi protestan-

ti vzbudilo veliko opreznost.

Pa še eno šibko točko ima Smits, in sicer to, da nastopa za ukinjenje prohibicijskega zakona. Njegovi nasprotniki so to strastno pograbili in kujejo iz tega agitačni kapital, in to tem laže, ker je večina ljudstva še vedno za prepoved alkoholnih pijač. Ameriški šaljevci govore, da se sedaj bije boj za »suho« ali »mokro« vlado.

Ko to pišemo, prihajajo poročila, da so se demokrati premislili in da nameravajo nominirati za svojega kandidata Dawisa, ki je protestant. Sicer pa po tem ne moremo sklepati na uspehe pri volitvah, ker praktični Amerikanec hoče imeti na vodilnem mestu predvsem poštenega človeka in uvidevnega državnika.

Da se Evropa toliko zanima za volitve v Ameriki, leži vzrok v tem, da se mati Evropa v svojih zadregah vedno rada obrača na Ameriko, ki ji je tudi že večkrat priskočila na pomoč, seveda brez škode za svoje interese. Skoro vsem mirovnim pogodbam so kumovali Američani. Ako pa so videli, da nimajo kaj prida pričakovati ali, da bi jim bilo celo v škodo, so se oddaljili in igrali ulogo »opazovalca«.

Prav tolik interes kot Evropa ima na izidu volitev v Zedinjenih državah Japonska, katere izseljeniško vprašanje pomenja zanjo biti ali ne biti. Kakor tudi pa naj izpadejo nove volitve, vse kaže, da ni pričakovati v ameriški izseljeniški politiki posebnih izprememb.

Politični pregled.

Zborovanje Radičeve stranke.

Mnogo pozornosti je zbudilo zborovanje glavnega odbora Radičeve stranke, ki se je vršilo preteklo nedeljo v Zagrebu. Z napetostjo so se pričakovali sklepi tega zborovanja. V vladnih krogih so bili prepričani, da bo Radičeva stranka sklenila podpirati novo vlado, medtem ko so na nasprotni strani baje upali, da se bodo Radičevi poslanci povrnili k svoji prejšnji abstinenčni politiki. Radičeva stranka je sprejela sklepe, ki odgovarjajo njeni taktiki v zadnjem času. Sprejete so bile resolucije, v katerih hrvatsko narodno zastopništvo jemlje na znanje in soglasno odobrava, da je predsednik hrvatskega narodnega zastopništva in predsednik HRSS Stjepan Radič na temelju pooblastila sej hrvatskega narodnega zastopništva z dne 19. avgusta 1923 in z dne 1. maja 1924 izvedel, vztrajajoč še nadalje pri programu in taktiki HRSS, pristop hrvatskega narodnega zastopništva v seljačko internacionalo v Moskvi, ki tvori prvo realno zvezo med hrvatskim in ruskim narodom. Hrvatsko

narodno zastopništvo vidi v sedanjih volitvah opozicijskega bloka korak naprej k sporazumni rešitvi srbsko-hrvatskega spora ter sklone soglasno, da podpre noslanski klub novo vlado, dokler bo delovala v duhu načel, na katerih je bil osnovan opozicijski blok. — Te resolucije so zbudile mnogo komentarjev predvsem zato, ker se v njih odobrava pristop Radičeve stranke v moskovsko internacionalo.

Povratek Radiča.

Po zadnjih vesteh je Radič že odpotoval iz Moskve ter se ima v kratkem vrniti v domovino. Njegov povratek se že pričakuje za prihodnje dni. Jasno je, da bo umaknjena proti njemu naverjena obtožba radi veleizdaje, ki je bila vložena pod prejšnjo vlado. Zakaj, čudno bi bilo, če bi nova vlada preganjala voditelja stranke, ki je njena največja opora, kot državni nevarnega človeka.

Džemijet.

V nedeljo se je vršil v Skoplju kongres džemijeta. Na tem zborovanju se je odobrilo postopanje večine

T. Dielicz:

Strašna noč.

(Konec.)

Z občudovanjem sem opazoval ljubljeno sestro, ki je klečala poleg družabnice in jo skušala obuditi k zavesti. Polegli smo okoli ognja in si čestitali, da smo odnesli zdravo kožo pred sovražniki, ki so zunaj neusmiljeno tulili in zavijali.

Le stari Rosko je bil videti neobčutljiv za milost, ki nam jo je naklonilo nebo. Temno se je oziral v plamen, gubančil čelo in majal z glavom. Nenadoma smo začuli zunaj prodirljiv krik in se prestrašeno spogledali. Krik je bil tako močan, da ni mogel priti iz človeških prsi. Kmalu je bilo vse tiho, a krik je odmeval v naših ušesih.

Po daljšem odmoru je izpregovoril Rosko: Ta strahoviti krik nam oznanja smrt vašega najljubšega konja, milostni gospod. Čul sem take kričke od konj na bojnem polju, ko so bili v smrtnem boju. Gotovo je, da so postale uboge živali plen volkov, ki jih sedaj obžirajo in zato mirujejo. Kmalu pa se vrnejo še krvoločnejši.

Stari Rosko je govoril resnico. Zveri so kmalu začele znova napadati kočo, in čuli smo, da se je njih

besnost zvišala. Z vsem naporom so si prizadevali splezati na streho. Polni pričakovanja smo zrlji proti stropu. Tu je sunek vetra pregnal dim in pokazalo se nam je jasno nebo; hkrati pa tudi štirje okrvavljeni volčji gobci.

Popolnoma mirno, vsi drugi smo bili razburjeni, je dejal stari Rosko: „Teh se nam ni bati; boje se ognja in so sedaj tako oslepljeni, da nas niti ne razločujejo.“

Nenadoma je nekaj strašno zagrmelo. Isti hip so zginile tri pošasti, četrt pa je padla skozi vrto streho naravnost na naš ogenj.

„Ustrelite, in dobro merite!“ mi je zaklical Rosko in zgrabil puško. Ustrelil sem in zadel, Rosko pa je zadal volku smrtni udarec.

Vrgli smo ubito žival, čigar osmojena kri je razširjala smrdeč dim, v kot, in Rosko je dejal: „To je najbrže edini posetnik te vrste nocoj; toda dan nam privede več gostov kot bi jih mogli pobiti.“

Te besede sem čul samo jaz in ga šepetaje vprašal, česa se imamo podnevi bati, ko vendar lahko upamo, da se zveri umaknejo v notranjost gozda.

„Tega ne moremo pričakovati,“ je odgovoril. „Če se zbero volkovi v

velikih množicah, se ne boje dnevene svetlobe. Dokler imamo dovolj drv, smo varni pred napadi s strehe. Kaj pa naj storimo, ko se znoči in ko nam poidejo drva?“

Tako je bila uničena moja zadnja nada. Zdelo se mi je, da smo zapisani neizogibnemu poginu. Znova mi je zalila srce grenkost obupa. Vendar sem si prizadeval, da prikrijem Aniniji svoj nemir. Bil sem vesel, da je Aninija trdno zaspala. Le prijazni usmev, ki ji je igral na ustnah, me je rezal v srce.

Stari Rosko je molče čuval ogenj. Povedal je prav, nobene zveri ni bilo več videti na strehi, pač pa so praskale vso noč po vratih in tulile.

Preden mi je Rosko razodel vse svoje skrbi, so klicale vse moje želje dneva; sedaj pa sem želel, da bi trajala noč v večnost.

Končno so jele zvezde bledeti in napočil je dan. Bližal se je trenotek, ko bi se imela izpolniti Roskova prorokovanja. Do dvajset volkov, ki jih je opogumila dnevna luč, je splezalo na streho in bati se je bilo, da se ude-re pod njihovo težo. Aninija je še vedno spala. V tej skrajni sili, ko smo izgubili že vse upanje, smo zdajci začuli strel, potem še enega in še enega, okrog petdeset. Na uho nam je

zadonelo lovsko vzklikanje in lajanje psov. Ženski sta se prebudili, volkovi pa so poskakali s strehe in pobegnili.

Rosko je nestrpno odprl vrata in radostno vzkliknil: „Volkovi ni več in bližajo se lovci.“

Pohiteli smo k vratom. Zopet smo svobodni, zopet uživamo življenje. Slast obstanka nam je plala po žilah in željno smo vdihavali sveži zrak.

Sedaj smo na čelu lovcev zagledali svojega rešitelja, bil je Lev M-ski, ženin moje sestre.

Kdo naj popiše ta trenotek! Bil sem ves iz sebe in pijan veselja sem objemal svoje prijatelje. Ko so njegovi prijatelji preganjali volkove, smo mu povedali, koliko smo pretrpeli. On pa nam je pravil, kako je prišlo, da nam je prihitel pravi čas na pomoč.

V gradu mojega strica, kjer je bil skupno z nami v posetih, se je takoj po našem odhodu raznesla vest, da je vdrla iz neizmernih litvanskih gozdov velika množina volkov, ki je obstala v gozdovih, skozi katere smo se morali peljati mi. Bilo je že več nesreč. Polastil se ga je nemir, zbral je ljudi, pohitel v gozd in tako o pravem času prinesel pomoč onim, ki so izgubili že vsako nado na rešitev.

poslanskega kluba Feradbega Drage. Ker je manjšina izjavila pred kongresom, da se bo pokorila njegovim sklepom radi skupnih interesov, je soditi, da je s tem razkol v džemijetu spravljen z dnevnega reda. Džemijet bo podpiral vlado Ljube Davidoviča.

Radikalna stranka

Dne 5. t. m. je radikalski poslanski klub soglasno izvolil Nikolo Pašiča za svojega predsednika. Na Pašičev predlog so bili nato izvoljeni za podpredsednike posl. M. Gjuričič, Zarko Miladinovič in Vlado Andrič. V diskusiji, ali naj dosedanje predsedništvo narodne skupščine ostane na svojem mestu, se je večina govornikov izrekla za to, da naj predsednika Ljuba Jovanoviča ter oba podpredsednika Dragovič in Bakič demisionirajo, da se bo mogla taktika kluba uveljaviti povsem neovirano. Izgleda pa, da bo Jovanovič še nadalje obdržal predsedniško mesto in da bo morebiti odstopil le kdo iz-

med podpredsednikov narodne skupščine.

Delo vlade.

Na eni zadnjih sej ministrskega sveta je vlada votirala za ustoličenje srbskega patrijarha Dimitrija, ki se vrši v Peči, 500.000 Din. Vsoto 10 milijonov dinarjev je določila za poplavljenе kraje v državi.

Narodna skupščina.

Včeraj v sredo se je sestala narodna skupščina na izredno zasedanje. Sejo je otvoril predsednik skupščine Jovanovič, nakar je tajnik Dragan Bojovič prečital ukaz kralja o sklicanju narodne skupščine na izredno zasedanje. Za tem je prečital ukaz o imenovanju vlade Ljube Davidoviča, nadalje ukaz o sprejetju ostavke vlade g. Pašiča. Po čitanju teh ukazov je podelil predsednik skupščine Ljuba Jovanovič besedo ministrskemu predsedniku Ljubi Davidoviču, ki je prečital vladno deklaracijo. Po prečitanju vladne deklaracije je bila seja zaključena. Debata o njej se je pričela na današnji seji.

Politične vesti.

+ **Stališče Radičeve stranke napram vladi.** Radičev poslanec Rudolf Herceg je izjavil v nekem razgovoru te dni glede stališča Radičeve stranke napram novi vladi, da natančno določen sporazum med njimi in ožjim blokom ne obstoja, zlasti pa ne pismen. Dokler bo nova vlada upoštevala v ustnem dogovoru ž njimi ugotovljene točke, ter zvesto izvajala svoj program, bo lahko računala na podporo Radičeve stranke. Sporazum med srbskim in hrvatskim narodom pa postane aktuelen šele po novih volitvah, sedaj pa se o tem sploh ne vrše nobena pogajanja. Na drugi strani pa piše radikalna Samouprava, da se v krogih nove vlade trdi, da obstoji med njo in Radičevci gotov sporazum. List meni, da je neobhodno potrebno, da se vlada o tem odkrito izjavi, ker obstoji mnenje, da hoče imeti Stjepan Radič hrvatsko kmetško republiko. V zadnjem času pa je celo svojo stranko privedel v moskovsko internacionalo. Davidovičeva vlada mora v tej zadevi že radi tega izreči svoje mnenje, da obvaruje svojo lastno avtoriteto.

+ **Pogajanja vlade z Nemci.** Pri pogajanjih z vlado radi podpore v parlamentu so postavili Nemci pogoje, v katerih so zahtevali cerkveno-šolsko avtonomijo, glasom katere lahko ustanavljajo konfesionalne ljudske in srednje šole pod upravo posebnega cerkvenega sveta. Te šole naj vzdržuje država. Nemci zahtevajo nemško občinsko upravo, kjer so v večini; nemški jezik na sodiščih; vpoštevanje Nemcev pri razdelitvi zemlje; podpiranje nemških gospodarskih podjetij; načelniško mesto v prosvetnem ali verskem ministrstvu; službovanje nemških rekrutov v kulturnih krajih države. — Kakor se vidi, Nemci niso skromni. Seveda bodo podpirali vlado, četudi jim morebiti ne bo vsega dala. Gotovo pa je, da vlada zanesljivo računa na nemške in džemijetske glasove, dasi so jih njeni pristaši prej v opoziciji očitali Pašiču, češ da vlada s pomočjo Nemcev in Turkov.

+ **Pobijanje korupcije.** Vlada napoveduje, da bo predložila narodni skupščini poseben zakon za pobijanje korupcije. To se pravi, da se bo z velikim hrupom napovedani boj proti korupciji samo zavlekel, namesto, da bi se z uporabo kazenskega zakona takoj nastopilo proti vsem onim, ki so zakrivali kaka koruptna dejanja, kar bi bila najhitrejša in najuspešnejša pot za pobijanje korupcije.

+ **Posl. Brodar potisnjen v stran.** Jugoslovanski klub ima štiri ministre, izmed katerih sta dva doktorja bogoslovja, dva pa profesorja. Dasi ima Jugoslovanski klub v svojih rokah za kmetijstvo dva najvažnejša portfelja kakor sta ministristvo za kmetijstvo ter ministristvo za agrarno reformo, vendar pa niso prvaki Jugoslovanskega kluba pri-

voščili enega izmed teh dveh portfeljev kakemu tovarišu, ki je po svojem poklicu kmečkega stanu in ki bi po lastnih praktičnih izkušnjah bil bolj na mestu kot minister za poljedelstvo kakor pa kak profesor. Poslanec Brodar, ki je predsednik Kmečke zveze, je bil ob tej priliki potisnjen v stran in ni prišel niti v poštev. Ob sestavi nove vlade se je torej jasno pokazalo, koliko vpliva imajo v Jugoslovanskem klubu kmečki poslanci.

+ **„Slovenec“ proti komunistom.** Odkar je „Slovenec“ zopet vladno glasilo, ni več tako navdušen zagovornik komunistov, kakor je bil prej v opoziciji. Sedaj dolži bivšo vlado, češ, da je dovoljevala komunistično agitacijo, dokler ji ni postala nevarna. „Slovenec“ pravi, da so plačani agenti noč in dan zastrupljali največje delavske revirje z razkrojevalnimi gesli. Komunistično agitacijo je gledala državna oblast. Kakor kaže, ne bo več trajalo dolgo, pa bo „Slovenec“ zopet zabavljajl proti komunistom, kakor je takrat, ko je bil dr. Korošec prometni minister in so pod dr. Brejčevim namestnikovanjem streljali delavce na Zaloški cesti.

+ **Ministri niso hoteli postati.** Kakor poročajo nekateri listi, so ob sestavi sedanje vlade Ljube Davidoviča, ponudili 19 generalom portfelj ministrstva vojne in mornarice. Vseh teh 19 generalov je odklonilo ponudbo. Končno je kralj, ker bi bil sieer Davidovičev kabinet ostal brez vojnega ministra, ukazal svojemu prvemu adjutantju generalu Stevanu Hadžiću, da mora sprejeti ta portfelj.

+ **Upokojitev velikih županov v Sloveniji.** Kakor poročajo listi, je vlada sklenila upokojiti velikega župana v Ljubljani dr. Vilka Baltiča in velikega župana v Mariboru g. dr. Otmarja Pirkmajerja. Vlada je po poročilih listov sklenila postaviti za velikega župana v Ljubljani g. Teodorja Šporna, ki naj bi bil veliki župan ob enem za ljubljansko in mariborsko oblast. Za voditelja njegove ekspoziture v Mariboru hoče vlada imenovati g. dr. Vodopivca.

Kupim

vsako množino tramov in vseh vrst rezanega in okroglega lesa. — Ponudbe z »noto«, obveznimi cenami in dobavnim časom pod »Prodaj« na upravo »Ljudskega tednika«.

KAR NE VEŠ, VPRAŠAJ

Univerzalni Informativni Biro

„ARGUS“

Knez Mihailova ul. 35. — Tel. 6-25

BEOGRAD

(Pasaž Akademije Nauka.)

Strahovita nesreča v Karmelu.

Neprestano deževje ni uničilo le toliko truda žuljevih poljedelcev in vinogradnikov rok, zahtevalo je tudi človeških žrtev. V soboto so obzorje nad lepo Št. jansko dolino prepregli hudourni oblaki. Vtila se je ploha, kakor je ne pomnijo najstarejši ljudje. Z vseh grap in dolin kotlin obdajajočega hribovja so se valili iz potočkov in virov narastli hudourniki, ki so pretili s svojo elementarno silo porušiti vse, kar se jim je stánilo v prek.

Prebivalstvo št. janske doline je povečini zaposleno v premogovniku Karmel, ki ga je po „Triester-Johannisthaler Gewerkschaft“ prevzel znani industrijalec Andrej Jakil. On je premogovnik razširil in povečal, tako da dela sedaj v njem nad 300 rudarjev, ki izkopljejo na dan 300 do 250 ton rjavega premoga s 4200 do 4500 kalorijami. Premogovnik ima tri rove, imenovane po lastniku oziroma družini: Andrejev, Venčev in Franjin rov. Prva je postala žrtev neurja električna centrala, ki je morala okoli šestih ustaviti svoj obrat. Vsi trije rovi so bili tako v temi in nastala je splošna zmeda. Sesalke so nehale delovati in voda je zalivala jamo za jamo, rov za rovom. Porušila je vse pred seboj in pod seboj, tako da so bila reševalna dela onemogočena. Pri prodiranju vode je nastal tolik zračni pritisk, da je zvil po rovih vse tračnice in polomil podboje.

Izpod Storžiča.

(Dopis.)

Letošnje vedno deževje silno škoduje žitnim pridelkom. Mlačev nas je naravnost razočarala: rž in pšenica sta redki in drobni. Dočim je mernik pretekla leta dal 24—25 klg, je letos le 20 kg. Marsikateri kmetovalec je namlatil komaj tretjino pričakovane ga zrna.

Poleg preobile moče so nam uničevali sad na polju silni viharji in večkratna toča. Tako pogostih in močnih viharjev kakor letos, ne pomnijo niti starejši ljudje. Seveda največ škode je po toči.

Prizadete so najbolj nekatere vasi v občinah: Velesovo, Trboje, Cerklje, Šenčur in Voglje. V teh krajih je škode do 80 odstotkov; tako, da še za seme ne bo. Reveži. Ves njihov trud in upanje je bilo uničeno v par minutah.

Minulo soboto so se zopet pridrili črni oblaki od Kamnika sem: nastal je vihar, bliskalo in grmelo je, kakor da bi se vojskovali zračni du-

Pozno v noč so prinesli iz rovov prve žrtve. Strašen je bil pogled na razmesarjena trupla. Onim pa, ki so jih rešili žive, se bere na obrazu grozota, ki so jo prestali. Podrobnosti o tej silni katastrofi še niso znane. Rudarska in policijska oblast je takoj uvedla preiskavo. Reševalna dela se nadaljujejo.

Izpod razvalin so potegnili dose-daj sledeče mrtve rudarje:

1. Martin Ganc, kopač, doma iz Št. Janža.

2. Franc Keše, kopač, iz Koludrja.

3. Jernej Rugelj, strelni mojster, doma iz Grečic pri Trziču.

Nedvomno mrtvi in razmesarjeni pa leže pod in med razmetanim tramovjem še sledeči rudarji:

4. Ferdinand Lukek, kopač iz Govedola.

5. Martin Strojinc, kopač, iz Mladatiča.

6. Franc Umek, kopač, doma iz Mladatiča.

7. Edvard Ojstruh, kopač, doma iz Budne vasi.

8. Franc Kavšček, kopač, doma z Jesenic pri Št. Rupertu.

9. Martin Dolensek, kopač iz Govedola.

10. Martin Kos, kopač iz Jesenic.

Ranjeni in rešeni so sledeči rudarji: brata Fran in Alojz Pristav in Steblasa Jernej ter paznik Josip Karlič. Vsi imajo lahke poškodbe, obstoječe iz krvnih podplutb in zmečkanin.

Tudi brez toče ni bilo: zopet škoda še stoječemu ovsu in fižolu.

Tako je kmet vedno revež. Katastrofalno je bilo predlansko leto 1922 radi suše. Takratna suša je uničila krmo za živino: seno in slamo. Da so živinorejci mogli živino preživiti, so se morali zelo zadolžiti; saj se še spominjamo, da je takrat stalo 1 kg sena 10—12 kron, slama pa 6—8 K. In pa kakšna je bila kupljena krma! Komaj užitna. Drugi so v tej sili odprodali mogoč živine; posledica je bila draginja pri mesu in mleku. Depkoracija se še do danes ni vzravnala.

Letošnje leto smo, hvala Bogu, glede krme na dobrem, a kruha bo manjkalo. V tem oziru pa upamo na vladno pomoč, da bo izdatna.

Davki so od tedna do tedna večji, takse se ne zmanjšujejo, delavcev ni, tako, da v strahu gledamo v prihodnost. Zato po pravici ljudstvo čaka pomoči od onih, ki so pomoč obljubili ter imajo vladine vajeti v rokah.

Domače vesti.

Gg. dopisnikom in naročnikom!

Uredništvo in upravništvo „Ljudskega Tednika“, ki se je doslej nahajalo v Ljubljani, Sodna ulica št. 5, se je preselilo v svoje nove prostore na Bregu št. 12, kamor naj blagovoliijo vsi gg. dopisniki in naročniki odslej dalje pošiljati svoje dopise oziroma naročnino.

— Vse p. n. naročnike, ki še niso poravnali naročnine za „Ljudski Tednik“, naprošamo, naj to čimprej store in se v to svrhu poslužijo pošt-nih položnic, ki so bile nedavno priložene našemu listu. Kdor potrebuje poštne položnice, naj to sporoči upravi „Ljudskega Tednika“.

— Vse naročnike prosimo, da nam blagovolijo takoj vsako spremembo svojega bivališča naznaniti v svrhu rednega določiljanja našega lista.

Posetite od 15.-25. avg.

IV. VZORČNI VELESEJM

V LJUBLJANI

NAJUGODNEJŠA PRILIKA

za nakup vsakovrstne najboljše in najcenejše robe tu- in inozemstva. Velesejmske legitimacije se prodajajo v denarnih zavodih vseh mest in dajejo pravo na 50% znižano vožnjo tudi na brzovlakih (razen S. O. E. in br. 3, 6.) — PRIRODNE KRASOTE SLOVENIJE. STANOVANJA PRESKRBLJENA. Dnevne vstopnice se dobe pri blagajnah za ceno Din. 10.—

— **Poroka.** V Toblachu na južnem Tirolskem se poroči dne 12. t. m. inženir g. Ferdinand Šušteršič, sin g. dr. Ivana Šušteršiča, odvetnika v Ljubljani, z gospodično Alice Günther, hčerko dr. Georga Güntherja v Toblachu. Bilo srečno!

— **Železniška nesreča na kočevski progi.** Na progi Kočevje-Grosuplje med postajama Cušperk in Predole se je zgodila pretekli teden težka železniška nesreča. Na strmi progi v bližini sela Velika in Mala Račna je na ostrem ovinku nenadoma skočil s tira vagon pri tovornem vlaku, ki je potegnil za seboj še sedem vagonov, ki so med silnim truscem in ropotom tresčili preko škarpe približno 20 m globoko. Na enem vagonu se je nahajal železniški zavirač Iv. Repanšek iz Šiške. Njegovo truplo so potegnili popolnoma zmečkano izpod razvalin. Materijalna škoda je ogromna. Na lice mesta je bil iz Ljubljane odposlan pomožni vlak s potrebnim tehničnim materialom in osebje. Nesreča je nastala, ker je počil obroč kolesa na vagonu, ki je skočil s tira in potegnil ostale vagona za seboj.

— **Prepoved živinskih in svinjskih sejmov v Mariboru.** Vlada je zaradi grozeče živinske kuge v mariborski okolici do nadaljnjega ustavila živinske in svinjske sejme v Mariboru.

— **Vozne olajšave za slovenske splavarje.** Prometno ministrstvo je dovolilo, kakor javljajo iz Beograda, polovično voznino za III. razred potniških in mešanih vlakov vsem slovenskim splavarjem, ki se vračajo z vlakom domov v Slovenijo. Ta olajšava velja za postaje južno od Siska.

— **Nov stanovanjski zakon.** Koncem leta poteče veljavnost sedanjega stanovanjskega zakona. Novi minister za socialno politiko je z ozirom na to

izjavil, da bo moralo njegovo ministrstvo objektivno zaslišati obe strani, hišne posestnike in najemnike, ter pravočasno predložiti narodni skupščini zakonski predlog, da bomo v novem letu imeli red in mir in da bomo mogli vsaj v mali meri pričeti graditi nova cenena stanovanja. — Minister ni povedal kako si zamišlja akcijo za graditev cenениh stanovanj.

— **Radić na povratku.** Kakor poročajo iz Beograda, je bil po nalogu ministrskega predsednika Davidovića vidiran potni list Radićevemu zetu dr. Stjepanu Košutiću, da gre v inozemstvo in privede Radića v Zagreb. Istočasno je bil vidiran tudi potni list za Radića samega, da se povrne v domovino.

— **»Radikal« oživljen.** V Beogradu je pričel izopet izhajati »Radikal«, organ pok. Stojana Protića. Novo redakcijo tvorijo sedanji notranji minister Nastas Petrović, dr. Momčilo Ivanić in univ. prof. dr. Arangjelović.

— **Sprejem gojenk v kmetijsko-gospodinjsko šolo Kmetijske družbe v Ljubljani.** Zavod se nahaja v Marijanišču in prične novo šolsko leto s 1. oktobrom. Šola traja 11 mesecev. Gojenke, ki morajo biti najmanj 16 let stare plačujejo mesečno za hrano, stanovanje, razsvetljavo in sploh za vse 500 Din. Pouk sam je brezplačen. Deklice, ki žele vstopiti v gospodinjsko šolo, morajo predložiti svoje lastno-ročno spisane in neokolkovane prošnje do 25. avgusta Kmetijski družbi v Ljubljani. Prošnji je priložiti krstni list, zadnje šolsko spričevalo, zdravniško spričevalo, posestni list in obvezno pismo staršev ali varuha, s katerim se zavezujejo plačati vse stroške šolanja. Vsa potrebna pojasnila daje Kmetijska družba za Slovenijo v Ljubljani.

parobrodih jugosl. parobrod. družb se plača nižji razred uporabljaja pa višji. Legitimacije na podlagi katerih se je delež teh ugodnosti, se dobijo povsod pri denarnih zavodih in častnih zastopnikih a Din 50.

g **Razstava konj na ljubljanskem velesejmu,** ki se vrši v nedeljo 24. avgusta, vzbuja upravičeno zanimanje v najširših krogih ne-le med razstavljalci konj in med konjereji sploh, ampak tudi med obiskovalci velesejma. Saj bo pa tudi ta razstava prva te vrste v Ljubljani. Od vseh strani se priglašajo konjereji, da tekmujejo s svojimi živalmi za premije. Poleg številnih plemenskih in drugih konj za ježo in za vprego je priglašenih tudi nad 30 žrebec težkih in lahkih pasem. Razstava se bo vršila na obsežnem prostoru Sokolskega telovadišča tih velesejma in so potrebna predela za prireditve prostora v polnem teku. Vsa podrobna pojasnila daje Kmetijski odsek Ljubljanskega velesejma v Ljubljani.

g **Naš izvoz v prvi polovici t. l.** je znašal 1.584.939 ton (lani v isti dobi 1

milij. 274.319 ton) v vrednosti 4175.9 milijona Din (lani 3333.8 milij. Din). Najvažnejši izvozni predmet v prvi polovici t. l. je bil les, potem slede goveda, jajca, sveže meso, suhe češpelje, turščica, svinje in drugo. Izvoz v prvi polovici t. l. je, kakor vidimo iz gornjih števil, napredoval napram lani po vrednosti za okrog 842 milijonov Din, odnosno za okrog 25 odstot. Po teži je napredoval izvoz za 310.620 ton.

g **Likvidacija zadruga.** Kmetijska nabavljalna in prodajna zadruga v Št. Petru pri Novem mestu se je razdržila ter prešla v likvidacijo. Upniki naj se zglase pri zadrugi.

g **II. kongres trgovskih zbornic.** Koncem meseca, 30. in 31. avgusta, se vrši v Beogradu II. kongres jugoslovanskih trgovskih zbornic in izvoznih udruženj v Beogradu. Kongres bo razpravljaval o naših gospodarskih vprašanjih, zlasti o našem eksportu. O tem bodo izdelale trgovske zbornice posebne referate. Komisije bodo razpravljale o naših izvoznih predmetih, o dviganju produkcije in kvalitete, o prometu, o carinskih tarifah itd.

Žitni trg.

Na svetovnem žitnem trgu ni bilo ta teden posebnih izprememb. Ker se tudi tečaj dinarja ni izpreminjal, ni bilo pričakovati kakih iznenadenj. Vendar pa je zadnja dva dni zavladovala v Zagrebu močna vznemirjenost. Na novosadski žitni borzi pa so cene nenadoma padle deloma pod pariteto. Neustaljenost še ni ponehala, dasi je bilo mnogo povpraševanja po blagu. Nizke notacije so ugajale inozemskim kupcem, tako da so skušali nakupiti čim več žita. Vzrok nenadnega pada cen baje leži v pomanjkanju denarja, ki se je pravkar objavilo. Deloma je iskati vzroka tudi v zaključitvi žetve, ker je prišlo na trg precej blaga. Pričakovati je, da se trg kmalu umiri, pri čemer najbrž ne bomo mogli računati z nadaljnim padanjem cen, ker so, kakor omenjeno, cene pri nas deloma že pod svetovno pariteto. Tako stane na Madžarskem pšenica okoli 450.000 K ali 445—450 dinarjev, in je torej dražja nego pri nas.

Tržne cene.

Zivina. Zagrebške cene od preteklega tedna za kg žive teže: biki od 14 do 15; voli I. (za izvoz) 15,50—16, II. 11,50 do 15, III. 10—11; voli bosenski I. 13 do 14, II. 10—12, III. 9—10. Teleta I. 16,50 do 17,50, II. 14—16.

Prešiči. Na svinjskem semnju 1. t. m. v Mariboru so bile nastopne cene: 5—6 tednov stari prešiči po 150—200 Din, 7—9 tednov 225—250, 3—4 mesece 400—700, 5—7 mesecev 750—900, 8—10 mesecev 1000—1150, 1 leto 1500—1850.

Gospodarstvo.

Zelena krma.

Največ mleka nam dajejo krave ob zeleni krmi. Zelena krma se ne odlikuje samo po svoji slastnosti in veliki tečnosti, ampak tudi po svoji prebavnosti, tako da je lahko umeti, zakaj nam krave v tem času toliko molzejo.

Največ mleka daje dobra paša. Zato pa tudi vidimo, da je najbolj molzna goved doma na pašniških krajih, kakor n. pr. v Švici, v severni Nemčiji, na Danskem. Te dežele so znane zaradi svojih sočnatih pašnikov. Na pašniku dobiva živina enakomerno mlado in sočno travo, ki se malone vsa pretvarja v kri in mleko. Največ mleka in najboljše mleko nam dajejo te dežele. S temi kraji se da primerjati Bohinj, kjer se dobijo tudi najbolj molzne domače krave.

Tudi v hlevu nam krave ob zelenem krmiljenju največ molzejo, pa bi lahko še več molzle, ako bi skrbeli, da jim ne zmanjka mlade, lahko prebavljive in sočne zelene krme. Ves čas zelenega krmiljenja bi morala biti krma slastna in lahko prebavna, kajti le v tem slučaju je dosti »mlečna«. Če je zelena krma ostarela, potem ni dobra za mleko. Ne le da je taka krma manj okusna in da dela živina zjedi, ki pridejo po navadi v gnoj, se taka krma tudi slabše prebavi in je sploh manj tečna. To pa je velika škoda. Če nam je tedaj na tem, da nam krave dosti molzejo, potem bodi zelena krma ves čas do pozne jeseni kolikor mogoče sočna, slastna in lahko prebavna. S tako krmo bomo največ dosegli in najbolj vplivali na živahno delavnost vimena. Na ta način se bomo z zeleno krmo pa tudi najbolj približevali vrednosti tiste sočne trave, ki jo dobiva živina zunaj na pašniku.

Skrbimo tedaj, da bo imela molzna goved tudi pri hlevskem krmiljenju ves čas poletja zeleno krmo, ki bo dosti mlada, sočna in lahko prebavna. Potem lahko računamo, da se bo tudi njena mlečnost povzdignila, krma pa do zadnje bilke dobro izkoristila. To ni le v interesu naše kravoreje, ampak tudi v interesu našega gospodarstva sploh.

g **Ljubljanski velesejem.** Po osvobojenju se je razmaknilo v naši mladi državi zdravo stremljenje po razvoju domače trgovine in industrije. Poleg mnogo zdravih in legalnih podjetij, katera so nam ustvarjal prestiž vpoštevavanja vrednih poslovnih iniciatorjev, trgovcev in ustvariteljev nove industrije, se že pred približno 3 leti pojavila ideja vzorčnega velesejma. Ta ideja ni važna samo iz stališča trgovca prodajalca, ampak v marsikaterem pogledu važnejša kot misijonarska za obveščanje celega tujega merkantilskega miljeja, ki se interesira za našo trgovsko-industrijsko produkcijo. Sistematično in dobro organizirano izložbo razstavljenih izdelkov naše obrti trgovine, industrije in tehnike vseh kategorij nam ne daje samo točen pregled o naši naraščajoči ekonomski sili, ampak omogoča tudi medsebojno poznavanje ljudi, krajev, produktov in izdelkov, ki so nam bili le deloma, v največ slučajih pa popolnoma neznan. Na podlagi te kulturne pojave informiramo o našem napredku dela in kulture tudi vse inozemstvo, potom nešteti inozemskih obiskovalcev, ki nas vsakoletno posetijo. Kdor bo posejtil IV. Ljubljanski velesejem, kateri se začne 15. avgusta t. l. v Ljubljani, se bo čutil ko bo med najrazličnejšimi paviljoni našel paviljone vseh strok in obrti naših državljanov, razven tega pa v mnogih tudi raznolika industrijska zastopstva tujine. Obiskovalec se bo lahko prepričal kje je v naši domovini premoč jugosl. industrije. Ljubljanski velesejem bo najrealnejši manifest našega osvobojenja izpod jarma tuje industrije, obrti, tehnike in pa tudi trgovine, ki nas žalibog deloma še vedno izžema, osobito v južnih krajih naše domovine. Zato svetujemo vsakemu, da pohiti k nam, kjer bo iskreno sprejet ter odnese od tod najlepše spomine. Posetite IV. Ljubljanski velesejem od 15. do 25. avgusta 1924. Tu lahko nakupite vse kar potrebujete v svojem gospodinjstvu, kar potrebuje industrijalec za svoje tvornice, obrtnik za svojo obrt, kmet za svoje poljedelstvo. Blago bo izloženo v 21 velikih skupinah. Zbirališče predstavnikov naše nacionalne privrede. — 50% popust v vseh razredih za običajne potniške in brzovlake izvzemši S. O. in brzovlaki št. 3—6 na progi Beograd-Zagreb. Na

1 kg mrtve teže pa 23 do 23,75.

Krna. Zagrebške cene v preteklem tednu za 100 kg: detelja 80—100, seno I. 90—95, II. 60—70, otava 90—100, slama za steljo 50—60, navadno seno (za steljo) 60—70 Din.

Za gospodinje.

Kako spravljamo čevlje, da nam ne stoji po sobi. — Na notranjo stran omare pribij palico, kakršne rabimo pri obešalih za brisače. Pribij jo eden ali dva pednja od tal in zadaj zatakni vse čevlje, katere postavljaj na tla. Za palico so lepo spoti, da lahko tla brišeš, ne da bi bilo treba čevlje sele predstavljati.

Privijanje stenja pri petrolejkah, da bi pogorelo manj petroleja, je prav grda razvada. S tem, da je stenj premalo odvit, petrolej le deloma pogori, širijo se pa plini, ki zelo kvarijo zrak in so vrhu tega še strupeni. Prihrani se pa tako malo petroleja, da se ne izplača. O tem se lahko prepričamo, ako vzamemo dve svetilki. Eno pustimo goreti s polnim plamenom, drugo pa privijmo. Razlika bo tako malenkostna, da je škoda naših pljuč, da bi jih kvarili s tako slabim zrakom.

Krtačice za zobe ne spravljajmo v zaprte posode, temveč jih shranjujmo prosto na zraku.

Če se ti pote roke, jih večkrat namaži s kreda, magnezijo ali pudrom, ali jih s temi sredstvi umij, seveda suho.

Kako ohranimo čevlje lepe in mehke? V vlagi ali po dolgem ležanju postanejo čevlji trdi in grbavi. Ako jih namažeš z glicerinom ali ricinovim oljem, dobe zopet svojo prvotno mehkost.

Izdaja konzoreij »Ljudskega tednika«. — Odgovorni urednik Fr. Jerab. — Tisk J. Blasnika nasl. v Ljubljani.

Nedvomni znaki

»Pravega :FRANCKOVEGA; kavnega pri-datka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabočke. — »Pravi :FRANCK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Priporoča se mizarstvo

ERMAN & ARHAR

St. Vid, nad Ljubljano 4.

za vsa stavbna in pohištvena dela. Stalna zaloga pohištva in tapetniških izdelkov. Cene nizke! Delo solidno!

Načrti in proračuni brezplačno.